

Ny strandskyddslag

– En generell metod för att utse områden för lättnader i strandskyddet på landsbygden

EXAMENSARBETE

Sammanfattning

En ny strandskyddslag träder i kraft den 1 juli 2009. Anledningen till att ett nytt lagförslag har vuxit fram är att det har ansetts finnas brister i nuvarande strandskyddsregler och det har medfört att dagens regler är på väg att urholkas. Stränderna vid kusten och runt de större sjöarna kommer att få ett förstärkt skydd medan lättnader i strandskyddet kan bli aktuellt vid sjöar på landsbygden. Den nya lagen möjliggör en ökad samordning av miljöbalken och plan- och bygglagen genom att kommunerna kommer att få ansvar för upphävande och dispens från strandskyddet vilket gör att strandskyddsfrågorna blir en naturlig del av den kommunala samhällsplaneringen. Kommunerna ska dessutom i sin översiktsplan utse områden som kommer att bli aktuella för lättnader i strandskyddet på landsbygden. I dagsläget finns ingen vägledning om hur kommunerna ska gå tillväga vid framtagandet av områden. I detta arbete ges ett förslag till en generell metod som kommunerna kan använda sig av för att få fram områden som kan bli aktuella för lättnader i strandskyddet på landsbygden. Metoden består av en översiktlig analys och en fördjupad analys som inom sig rymmer ett flertal kriterier. Metoden tillämpas på Tanums kommun som i stor utsträckning påverkas av den nya lagstiftningen.

Författare:	Linda Karlsson och Pernilla Siverbo		
Examinator:	Lars Jansson		
Handledare:	Martin Kvarnbäck, Tanums kommun och Lars Jansson, Högskolan Väst		
Program:	Lantmäteringenjör		
Ämne:	Juridik	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Datum:	2009-06-17	Rapportnummer:	2008: LA05
Utgivare:	Högskolan Väst, Institutionen för ingenjörsvetenskap, 461 86 Trollhättan Tel: 0520-22 30 00 Fax: 0520-22 32 99 Web: www.hv.se		

BACHELOR'S THESIS

Summary

A new shore protection act is enacted 1 July, 2009. The reason behind the act is the shortcomings in today's shore protection rules and that today's rules are becoming obsolete. The seashores and the shores surrounding the larger lakes will have an increased protection while the shore protection for the smaller lakes in the rural areas will be alleviated. The new act will enable better coordination between the Environmental Code and the Planning and Construction Act through giving the municipalities responsibility for dispensation and cancellation of the shore protection, which will make shore protection issues a natural part of the municipal social planning process. In their plans of sites, the municipalities are obliged to define which areas in the rural area that are chosen for alleviations in the shore protection. Today there is no guidance about how the municipalities shall work when they decide new areas. In this report, a proposal is made for a general method that the municipalities may use in their work with defining areas subject to alleviations in the shore protection. The general method consists of a comprehensive analysis and an in-depth analysis which contain several criteria. The general method is applied on the municipality of Tanum which is a municipality largely affected by the new act.

Author:	Linda Karlsson and Pernilla Siverbo		
Examiner:	Lars Jansson		
Advisor:	Martin Kvarnäck, Tanum community and Lars Jansson, University West		
Programme:	Surveying Engineering		
Subject:	Juridic	Level:	Basic level
Date:	2009-06-17	Report Number:	2009:LA05
Publisher:	University West, Department of Engineering Science, S-461 86 Trollhättan, SWEDEN Phone: + 46 520 22 30 00 Fax: + 46 520 22 32 99 Web: www.hv.se		

Förord

I vår utbildning till lantmätariingenjörer ingår att skriva en C-uppsats. Vårt arbete handlar om strandskyddslagen som träder i kraft 1 juli, 2009. Anledningen till att vi har valt att skriva om strandskyddet är dels att det är ett högaktuellt och intressant ämne, dels att det har inneburit att vi fått använda oss av de kunskaper som vi tillgodogjort oss under utbildningen.

Vi vill tacka våra handledare Martin Kvarnbäck, plan- och byggchef på Tanums kommun och Lars Jansson på Högskolan Väst som med sina kunskaper och värdefulla synpunkter har hjälpt oss att genomföra arbetet. Vidare vill vi tacka Ingvar Olofsson, kommunbiolog/miljöinspektör i Tanum som har bidragit med lokalkännedom och ämneskunskap, och Kathrine Kahlman, förvaltningsadministratör i Tanum för sitt bidrag med kartunderlag. Dessutom vill vi tacka Per Nilsson på Naturvårdsverket som vi under arbetets gång har haft kontinuerlig kontakt med och Reigun Thune Hedström på Sveriges Kommuner och Landsting som möjliggjorde vårt deltagande på konferensen "Ny strandskyddslagstiftning".

Innehållsförteckning

Sammanfattning	ii
Summary.....	iii
Förord.....	iv
Innehållsförteckning.....	v
1 Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte.....	2
1.3 Tillvägagångssätt	2
1.4 Disposition.....	3
2 Historik	4
3 Nuvarande strandskyddsregler	5
3.1 Syftet med reglerna	5
3.2 Omfattning.....	5
3.3 Förbud	5
3.4 Undantag	5
3.5 Dispens	6
3.6 Brister.....	6
4 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden	8
4.1 De viktigaste ändringarna i miljöbalken.....	8
4.1.1 Syfte.....	8
4.1.2 Omfattning.....	8
4.1.3 Förbud	9
4.1.4 Undantag	9
4.1.5 Dispens	9
4.1.6 Landsbygdsutveckling.....	10
4.2 Den viktigaste ändringen i plan- och bygglagen.....	11
5 Ansvarsområden.....	12
5.1 Kommunens roll.....	12
5.1.1 Ansvar.....	12
5.1.2 Översiktsplan	12
5.1.3 Detaljplan	13
5.2 Länsstyrelsens roll.....	13
5.2.1 Ansvar.....	13
5.2.2 Översiktsplan	13
5.2.3 Detaljplan	13
5.3 Naturvårdsverkets roll.....	14
6 Generell metod för framtagande av områden.....	15
6.1 Översiktlig analys	15
6.1.1 Kommunens intentioner	15
6.1.2 Definition av landsbygd	15
6.1.3 Riksintressen	16
6.1.4 Områdesskydd.....	17
6.1.5 Lämpliga områden runt sjöar för fördjupad analys.....	18
6.2 Fördjupad analys	18
6.2.1 Kommunens intentioner	18

6.2.2	Riksintressen	19
6.2.3	Områdesskydd	19
6.2.4	Naturinventering	20
6.3	En sammanfattning av metoden.....	21
7	Tillämpning av metoden på Tanums kommun.....	23
7.1	Översiktlig analys	23
7.1.1	Kommunens intentioner	23
7.1.2	Definition av landsbygd	24
7.1.3	Riksintressen	25
7.1.4	Områdesskydd	26
7.1.5	Lämpliga områden för en fördjupad analys.....	28
7.2	Fördjupad analys	29
7.2.1	Området runt Östad och Backa vid Södra Bullaresjön	29
7.2.2	Området runt Nedre Bolsjön	31
8	Reflektioner.....	33
	Källförteckning.....	35

Bilagor

- A. Intervjuer och diskussioner
- B. Utökat strandskydd vid Södra Bullaresjön
- C. Utökat strandskydd runt Nedre Bolsjön

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I februari 2009 överlämnade regeringen propositionen 2008/09:119 ”Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden” till riksdagen. Orsaken till att ett nytt lagförslag har vuxit fram är att det har ansetts finnas brister i nuvarande strandskyddsregler och det har medfört att nuvarande regler är på väg att urholkas. Brister som har framkommit är bland annat att nuvarande regelsystem saknar flexibilitet vilket innebär att reglerna är generella för hela landet utan att hänsyn tas till att det finns olika geografiska förutsättningar. Nuvarande regler saknar även riktlinjer vid prövning och tillämpning. Detta har medfört att syftet med strandskyddet inte har följts vilket har bidragit till att allt fler stränder har tagits i anspråk, främst längs kusten. Även brister och oklarheter om när det är tillåtet att upphäva strandskyddet i samband med planläggning har påpekats.

Med utgångspunkt ifrån dessa brister har ett nytt lagförslag vuxit fram som avser att säkerställa strandskyddets syfte som innebär att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten.

De nya strandskyddsreglerna har gjorts mer flexibla där hänsyn tas till olika geografiska förutsättningar. Detta innebär att hårt exploaterade områden kommer att få ett förstärkt skydd och att lättnader kan bli aktuella där exploateringsgraden är låg. Förutsättningarna kommer att anges direkt i lagtext vilket kommer att underlätta tolkningen av reglerna om strandskyddet för beslutsfattande myndigheter. Den nya lagen möjliggör en ökad samordning av miljöbalken och plan- och bygglagen vilket gör att kommunerna kommer att få ett större ansvar och inflytande eftersom strandskyddet blir en del av den kommunala samhällsplaneringen. Det ligger på kommunernas ansvar att i översiktsplanen redovisa vilka strandnära områden på landsbygden som kan komma att bli aktuella för lättnader av strandskyddet. Dessutom läggs ansvaret för att fatta beslut om dispenser och eventuella upphävanden av strandskyddet på kommunerna. Länsstyrelsens roll förändras också då de kommer att övervaka och överpröva den kommunala planprocessen i de fall där strandskyddet berörs. Länsstyrelsen kommer att som tidigare behålla sin beslutsrätt inom skyddade områden. Kommunernas ökade ansvar för strandskyddet gäller från och med den 1 juli 2009 och för landsbygdsutvecklingen från och med den 1 februari 2010.

Den nya lagen kommer att beröra många olika intressenter, såsom kommuner, exploatörer och enskilda medborgare. Omfattande inventeringar och förberedelser krävs av kommunerna för att komma fram till områden som kan bli aktuella för lättnader i strandskyddet och som ska redovisas i översiktsplanen. Vad som i nuläget är oklart är vilka aspekter som kommunerna ska väga in i arbetet inför bedömning av

vilka områden som kan komma att utses för lättnader och därmed bli aktuella för en eventuell framtida exploatering. Kommunerna behöver, åtminstone initialt, stöd i form av vägledning för hur ett sådant arbete ska bedrivas. Naturvårdsverket ska i samarbete med Boverket utarbeta en vägledning för kommunerna men denna kommer inte att vara tillgänglig förrän tidigast den 1 oktober 2009. [1]

1.2 Syfte

Syftet med arbetet är att utveckla en generell metod som kommunerna kan använda för att utse områden som kan bli aktuella för lättnader i strandskyddet på landsbygden.

1.3 Tillvägagångssätt

För att utveckla den generella metoden har flera olika informationskällor använts.

- Lagtext och lagförarbete (Prop. 2008/09:119).
- Seminarier: Lantmäteridagarna och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) konferens ”Ny strandskyddslagstiftning”.
- Intervjuer och samtal med experter från Tanums kommun, Naturvårdsverket och länsstyrelsen (se bilaga A).
- Internetreferenser (se källförteckning).

Lagtexten har använts som utgångspunkt för att reda ut vilka nya möjligheter som kommunerna kommer att få medan övriga källor har använts för att diskutera hur lagtexten kan komma att tolkas i praktiken. Sammantaget har det gett kunskaper om vad som måste beaktas vid bedömning av vilka områden som kan bli aktuella för lättnader för strandskyddet på landsbygden.

För att undersöka om den framtagna metoden är praktiskt tillämpbar prövas den på ett verkligt fall. Den kommun som valts som pilotfall är Tanums kommun. Anledningen till att valet föll på Tanum är att det är en av de kommuner som får nya möjligheter till lättnader i strandskyddet på landsbygden i samband med att den nya lagen inträder. Dessutom var företrädare för kommunen intresserade av att med den nya lagen som utgångspunkt få fram ett förslag till en metod för att utse nya områden. Kommunen var därför villig att ställa upp med nödvändigt stöd och praktiska förutsättningar för att genomföra arbetet.

1.4 Disposition

Fortsättningen av rapporten är disponerade enligt följande. I kapitel 2 beskrivs historiken kring strandskyddet i Sverige och bakgrunden till strandskyddslagen. I kapitel 3 beskrivs de nuvarande strandskyddsreglerna och de brister som har lett fram till den nya lagen. I kapitel 4 följer en sammanfattning av den nya lagen och en beskrivning av de viktigaste lagändringarna. Kapitel 5 innehåller en beskrivning av berörda myndigheters olika ansvarsområden. I kapitel 6 utvecklas den generella metoden som sedan i kapitel 7 tillämpas på Tanums kommun. Rapporten avslutas i kapitel 8 med reflektioner kring den generella metodens tillämpningsbarhet och vilka tolkningsproblem kommunerna kan komma att ställas inför.

2 Historik

Stränderna i Sverige har sedan långt tid tillbaka betraktats som en stor tillgång genom deras biologiska mångfald och möjlighet till naturupplevelser. Vid början av 1900-talet var i stort sett Sveriges stränder obebyggda. Bebyggelsen vid stränderna ökade under första delen av 1900-talet på grund av en ökad exploatering i strandnära områden då förmögna storstadsmänniskor fick upp intresset för havet och dess natur. Denna utveckling var ohållbar på grund av att tillgängligheten till stränder, särskilt i tätorternas närhet, höll på att försvinna. Detta ledde fram till att länsstyrelsen redan på 1940-talet fick möjlighet att förbjuda bebyggelse inom särskilt skyddsvärda områden genom dåvarande byggnadslag.

År 1950 kom den första provisoriska strandskyddslagen som blev permanent år 1952. Syftet med denna lag var att värna om människors tillgång till havet. Bestämmelserna skärptes år 1964 då den nya naturvårdslagen antogs och strandskyddsreglerna överfördes dit. Trots detta fortsatte framförallt fritidsbebyggelsen att öka kraftigt under 1960-talet och början av 1970-talet vilket medförde ändringar i naturvårdslagen år 1975. Dessa ändringar innebar ett generellt förbud mot att bebygga stränderna både vid kusten och vid inlandet men med möjlighet att kunna ansöka om dispens från förbudet.

År 1994 utvidgades naturvårdslagen så att strandskyddets syfte även skulle innefatta att bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv på land och i vatten. Naturvårdsverket fick i uppdrag av regeringen år 2001 att utreda tillämpningen av strandskyddet för att bedöma vilka konsekvenser eventuella skärpningar respektive lättnader i lagen skulle innebära. Miljödepartementet har under åren 2004–2006 arbetat med att ta fram ett förslag om ett förnyat strandskydd som resulterade i promemorian ”Stranden - en värdefull miljö”. Efter att vissa ändringar gjorts så har regeringen arbetat fram en proposition ”Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden” som överlämnades till riksdagen i februari 2009. Lagen träder i kraft den 1 juli 2009 förutom de paragrafer som berör landsbygdsutveckling i strandnära lägen som träder i kraft den 1 februari 2010. [2]

3 Nuvarande strandskyddsregler¹

3.1 Syftet med reglerna

Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv, det vill säga möjlighet att utnyttja allemansrätten inom strandskyddsområdet, och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur och växtliv. [3]

3.2 Omfattning

Skyddszonen omfattar både land och vatten, inklusive undervattensmiljön. Det generella strandskyddet utgår från strandkanten och sträcker sig 100 meter i båda riktningarna. Länsstyrelsen kan med tillstånd från regeringen utvidga zonen upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose strandskyddets syfte. Strandskyddet innefattar hela kuststräckan runt Sverige samt alla sjöar och vattendrag. [3]

3.3 Förbud

Enligt miljöbalkens 7 kapitel 16 § finns det ett antal åtgärder som inte får utföras inom strandskyddsområden. Av lagtexten framgår att:

- nya byggnader inte får uppföras,
- byggnader inte får ändras så att de kan tillgodose ett väsentligen annat ändamål än de tidigare har använts till,
- grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten inte får utföras för bebyggelse som avses i 1 och 2,
- andra anläggningar eller anordningar inte får utföras som hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- eller växtarter,
- andra åtgärder inte får vidtas som väsentligen försämrar livsvillkoren för djur- och växtarter. [3]

3.4 Undantag

Det finns vissa undantag från strandskyddet som kan göras när åtgärden inte strider mot strandskyddets syften. Byggnader, anläggningar eller åtgärder som inte är ämnade för bostadsändamål men som behövs för de areella näringarna såsom jordbruk, skogsbruk, fiske eller renskötsel ska inte omfattas av förbuden. Inte heller anläggningar som tillståndsprövats enligt miljöbalken eller generella undantag

¹ Dagens regler om strandskydd finns i miljöbalkens 7 kapitel.

beslutade av länsstyrelsen som gäller kompletterande bebyggelse på tomtmark om den inte förläggs närmare stranden än huvudbyggnaden. [3]

3.5 Dispens

Strandskyddets grundregel är att bebyggelse och anläggningar inte ska få utföras inom strandskyddat område. Länsstyrelsen har möjlighet att ge dispens om det finns särskilda skäl för detta och om det som ska uppföras inte strider mot strandskyddets syfte. Dispensen redovisar vilken del av marken som får utnyttjas som tomt eller i annat fall användas för avsett syfte. [3]

Möjligheter till dispens finns vid följande fall:

- Den aktuella platsen är belägen på redan ianspråktagen mark.
- Komplementbyggnad uppförs i nära anslutning till huvudbyggnaden.
- Uppförande av ersättningsbyggnad. Ansökan ska ske inom ett år från brandtillfället eller rivningen.
- Den aktuella platsen är avskuren från stranden och saknar därför betydelse för allmänhetens friluftsliv.
- ”Lucktomt” som förlorat sin betydelse för allmänheten. Gäller ej inom högexploaterade områden.
- Anläggning som är avsedd för det rörliga friluftslivets behov.
- Båthamnar, båtbygggar, båthus och pirar bör ej uppföras inom områden med stort rekreativvärde.
- Försvarsanläggningar och vägar som måste ligga inom strandskyddsområde för att fylla sin funktion.

För områden som har biologiska värden får aldrig dispens medges om dessa påverkas negativt. Detsamma gäller om det bara finns några få strandområden belägna i närheten som är tillgängliga för allmänheten. [3]

3.6 Brister

I Naturvårdsverkets rapport² konstaterades brister i nuvarande strandskyddsregler. Rapporten ligger till grund för miljödepartementets fortsatta arbete, vilket har resulterat i ett nytt lagförslag. Slutsatsen av rapporten visar att bristerna kan delas in i tre kategorier.

Första kategorin innehåller brister i tillämpningen vid prövning och tillsyn, där konsekvensen har blivit att syftet med strandskyddet inte har följts. Dispenser har

²Naturvårdsverket (2002). Kartläggning m.m. av strandskyddsbestämmelserna, rapport 5185

beviljats, få överklaganden har kommit in och tillsynen har varit bristfällig. Detta har varit särskilt tydligt i attraktiva kustområden där allt fler stränder tagits i anspråk.

Andra kategorin visar på brister och oklarheter vid tolkningen av när det är tillåtet att upphäva strandskyddet vid planläggning. En juridiskt hållbar översyn av det utvidgade strandskyddet medför problem eftersom att detta är svårt att genomföra utan att strandskyddet som helhet påverkas negativt.

Tredje kategorin handlar om att regelverket saknar flexibilitet där inget utrymme ges för olika geografiska förutsättningar utan samma regler gäller för hela landet. Kommuner med tillgång på obebyggda stränder och lågt bebyggelsetryck har uttryckt en önskan om lättnader i strandskyddet för att främja landsbygdsutvecklingen. [1]

4 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden

Med den nya strandskyddslagen ska strandskyddets syfte säkerställas genom ett generellt strandskydd som långsiktigt tar hänsyn till utvecklingen i hela Sverige, utan att strändernas natur- och friluftsvärden försvinner. Reglerna görs mer flexibla genom att hänsyn tas till lokala förhållanden och förutsättningar, vilket medför att lättnader kommer att ske i landsbygdsområden där tillgängligheten till stränder är god och exploateringsgraden är låg. Hårt exploaterade kustområden samt stränderna längs med Vänern, Vättern, Hjälmaran och Mälaren får ett förstärkt skydd. Samtidigt kommer det att bli lättare för kommunerna att tolka reglerna om strandskyddet eftersom de nya bestämmelserna anger förutsättningarna för dispens direkt i lagtexten.

Kommunerna får större ansvar och inflytande genom att strandskyddet görs till en naturlig del av samhällsplaneringen, vilket möjliggör en ökad samordning av miljöbalken och plan- och bygglagen. Enligt lagförslaget ska kommunerna redovisa i översiktsplanen vilka strandnära områden på landsbygden som kan komma att bli aktuella för lättnader av strandskyddet.

Kommunerna kommer att besluta om dispens och upphävande av strandskyddet med översiktsplanen som underlag. Samtidigt kommer länsstyrelsens roll att förändras då de har rätt överpröva kommunens beslut om dispenser och bevaka den kommunala planprocessen i de fall strandskyddet berörs. I och med den nya lagen har denna roll tillfallit länsstyrelsen i stället för naturvårdverket. Inom skyddade områden som till exempel nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden kommer länsstyrelsen att behålla sin beslutsrätt om strandskyddet. [1]

4.1 De viktigaste ändringarna i miljöbalken³

4.1.1 Syfte

7 kap. 13 § Strandskyddet har förstärkts genom den nya lagen. Strandskyddets syfte är ändrat till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden. Tidigare var formuleringen att förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv skulle tryggas. [1]

4.1.2 Omfattning

7 kap. 14 § Länsstyrelsen får utöka strandskyddsområdet om det behövs i det enskilda fallet för att säkerställa (tidigare tillgodose) något av strandskyddets syften. Ändringen

³ Bedömningen av vilka ändringar som är viktigast baseras på SKL:s seminarium 090512 i Göteborg samt egna överväganden.

innebär att det ska bli svårare att få en utvidgning av strandskyddsreglerna till 300 meter från strandlinjen beviljad. Gamla beslut angående utvidgat strandskyddsområde ska fortsättningsvis gälla, som längst till den 31 december 2014. Innan detta datum måste länsstyrelsen ta ställning till om det utökade strandskyddet på 300 meter ska fortsätta gälla. Annars återinträder generellt strandskydd på 100 meter. [1]

4.1.3 Förbud

7 kap. 15 § Avsikten är att skärpa kraven vid dispensgivning vid ändringar av byggnader och deras användningssätt om det hindrar allmänhetens tillgång till ett strandskyddsområde. Avseende livsvillkor för djur- och växtarter är det förbjudet att vidta åtgärder som väsentligen förändrar levnadsförhållandena. Den nya lagen har gjort ett förtydligande från att det tidigare var förbjudet att vidta åtgärder som försämrade livsvillkoren, vilket innebar ett större utrymme för egna tolkningar. Genom ändringen tydliggörs att det är prövningsmyndigheten som avgör betydelsen av dessa frågor och om dessa är förenliga med strandskyddets syfte. [1]

4.1.4 Undantag

7 kap. 16 § Förbuden kommer även fortsättningsvis inte gälla byggnader, anläggningar eller anordningar som är ämnade för areella näringar såsom jordbruk, fiske, skogsbruk och renskötsel om de inte är avsedda för bostadsändamål. Lagen har dock förtydligats genom tillägget att byggnaderna, anläggningarna eller anordningarna får vidtas inom strandskyddsområdet om de för sin funktion måste finnas där.

Undantagen från förbuden gäller numera även vid byggande av allmän väg med fastställd arbetsplan och byggande av järnväg med fastställd järnvägsplan. Frågan om planen är förenlig med strandskyddets syften avgörs vid de samråd som länsstyrelsen har med Vägverket respektive Banverket.

7 kap. 17 § Regeringen eller myndighet med delegation från regeringen, får meddela föreskrifter om att förbuden i 15 § inte ska gälla kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter som är belägen inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens. Gamla föreskrifter om kompletteringsåtgärder gäller längst till den 31 december 2014. [1]

4.1.5 Dispens

7 kap. 18 c § De särskilda skäl som krävs för att ge dispens eller upphäva strandskydd finns preciserat i lagtext. Upphävande eller dispens får endast göras utifrån dessa

punkter och inget annat. Ett beslut om dispens eller upphävande kan avse ett område som:

- redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
- behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
- behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

De tre sista punkterna är nya i lagen. Den sista punkten ger kommunerna utrymme att tolka begreppet angeläget intresse utifrån sina egna önskemål. [1]

4.1.6 Landsbygdsutveckling

7 Kap. 18 d § Ett tillägg i lagen har gjorts för områden som berörs av landsbygdsutveckling. Som särskilda skäl inom ett strandnära läge får en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd prövas om den bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader måste dessa uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus för att räknas som landsbygdsutveckling. Dessa bestämmelser träder i kraft först den 1 februari 2010.

7 kap. 18 e § För att särskilda skäl ska få prövas enligt 7 kap.18 d § måste området definieras enligt följande:

1. är lämplig för utvecklingen av landsbygden
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syfte
 - a) i eller i närheten av tätorter
 - b) i ett kust- eller kustskärgårdsområde från Forsmark till Veda vid Storfjärden i Ångermanland eller från Skataudden vid Näskefjärden till gränsen mot Finland,
 - c) på Gotland, eller

- d) vid Väneren, Vättern, Mälaren, Siljan, Orsasjön, Skattungens, Oresjön eller Oreälven mellan Orsasjön och Skattungens, om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området, och
4. inte är ett kust- eller kustskärgårdsområde från gränsen mot Norge till Forsmark, utmed Ölandskust eller i Ångermanland från Veta vid Storfjärden till Skataudden vid Näskefjärden. [1]

4.2 Den viktigaste ändringen i plan- och bygglagen⁴

5 kap. 7 a § Ett tillägg i den nya lagen är att kommunerna genom en bestämmelse i detaljplanen, delvis eller helt kan upphäva strandskyddet. Tre grundkrav måste vara uppfyllda:

- det får inte vara ett sådant område som omfattas av länsstyrelsens beslutanderätt (7 kap. 18 § MB)
- det ska finnas särskilda skäl (7 kap. 18 c - e § MB)
- intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen ska väga tyngre än strandskyddsintresset.

Upphävandet får inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet (7 kap. 18 f § MB). Undantag får ske om området närmast strandlinjen måste tas i anspråk på grund av de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion (7 kap. 16 § MB). [1]

⁴ Bedömningen av vilken ändring som är viktigast baseras på SKL:s seminarium 090512 i Göteborg samt egna överväganden.

5 Ansvarsområden

Enligt nuvarande lagregler är det länsstyrelsen som har rätt att besluta om dispens från strandskyddet om det finns särskilda skäl. Länsstyrelsen har sedan i sin tur kunnat ge befogenheter till de kommuner som själva velat ha möjligheten att meddela dispens [3]. Den nya lagen möjliggör en ökad samordning av miljöbalken och plan- och bygglagen. Förfarandet vid upphävandet av strandskyddsreglerna kommer att överföras till plan- och bygglagen och blir därmed en naturlig del av kommunens planering. De materiella reglerna kommer även fortsättningsvis att finnas i miljöbalken. Anledningen till samordningen är att förhindra att ärenden prövas av olika myndigheter som resulterar i att bebyggelse tillåts enligt plan- och bygglagen men där dispens från strandskyddsreglerna inte beviljas. Samordningen medför en förenklad planprocess där strandskyddets betydelse tidigt vägs in i kommunens samhällsplanering. I och med denna samordning kommer kommunernas och länsstyrelsens ansvarsområden förändras. [1]

5.1 Kommunens roll

5.1.1 Ansvar

Med den tänkta samordningen av miljöbalken och plan- och bygglagen kommer kommunerna att överta länsstyrelsens ansvar att upphäva och ge dispens från strandskyddet. Det finns inte längre utrymme för kommunerna att avsäga sig ansvaret eftersom samordningen medför att strandskyddsfrågorna kommer att ingå i den kommunala planeringen. Områden som berörs av särskilda skydd kommer inte kommunerna att ansvara för utan kommer som tidigare att ligga under länsstyrelsens ansvarsområde. [1]

5.1.2 Översiktsplan

I den kommunala översiktsplanen ska kommunerna redovisa de områden som kommer att bli aktuella för landsbygdsutvecklingen i strandnära lägen. Om översiktsplanen är aktuell ska redovisningen kunna behandlas som ett tillägg till planen. En övergripande inventering och kartläggning kommer att behövas för att en bedömning ska kunna ske och lämpliga områden pekas ut. Områden kan utses redan under hösten 2009 i översiktsplanen men möjligheten att besluta om dispens inom landsbygdsutvecklingsområdena träder i kraft den 1 februari 2010. [1]

5.1.3 Detaljplan

Genom en särskild bestämmelse i detaljplan har kommunerna enligt plan- och bygglagen rätt att helt eller delvis upphäva strandskyddet direkt i en detaljplan eller områdesbestämmelser om det finns särskilda skäl och bedömningen är att exploateringsintressena väger tyngre än strandskyddsintresset. Strandskyddet återinförs om området inte längre ingår i en detaljplan eller i områdesbestämmelser eller om en befintlig detaljplan upphävs och ersätts med en ny. [1]

5.2 Länsstyrelsens roll

5.2.1 Ansvar

Länsstyrelsen kommer även fortsättningsvis att behålla ansvaret för dispensgivande och upphävande från strandskyddet när det gäller försvarsanläggningar, allmän väg eller järnväg. Detsamma gäller när andra områden med statligt skydd, såsom nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden berörs där skyddet har tillkommit genom någon annan myndighet än kommunen. Om länsstyrelsen gör en bedömning att kommunens beslut om dispens inte är förenliga med reglerna i miljöbalken är det länsstyrelsens ansvar att överklaga beslutet till miljödomstolen inom tre veckor. [4]

5.2.2 Översiktsplan

Vid avvägningen mellan olika allmänna intressen är det viktigt att staten genom länsstyrelsen är med och kontrollerar vilka områden som kommunen redovisar i översiktsplanen där lättnader från strandskyddet är aktuella. Under samrådet är det länsstyrelsens uppgift att värna om statens intressen och att bidra med underlag och ge råd när det gäller de allmänna intressena. Länsstyrelsen ska granska kommunens redovisning av aktuella områden så att de stämmer överens med miljöbalkens definition av områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden. [1]

5.2.3 Detaljplan

Under arbetet med detaljplaner ska länsstyrelsen vid samrådet vara uppmärksam på att kommunen inte upphäver strandskydd som strider mot gällande regler. Om kommunen inte följer reglerna har länsstyrelsen rätt att ändra eller upphäva beslutet [1]. Om länsstyrelsen bedömer att kommunens beslut om upphävande av strandskyddet inte är förenliga med reglerna i miljöbalken är det länsstyrelsens ansvar att göra en överprövning och de har därmed också rätt att upphäva beslutet. [4]

5.3 Naturvårdsverkets roll

Naturvårdsverket ska i samråd med Boverket utarbeta en handledning som ska vara vägledande för kommuner och länsstyrelser om hur den nya lagen ska tolkas och användas. Handledningen förväntas vara klar tidigast den 1 oktober 2009. Beslut som länsstyrelsen ansvarar för som första instans, kan överklagas till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket granskar och kan överpröva beslut fattade av länsstyrelsen. [4]

6 Generell metod för framtagande av områden

Utgångspunkten för den här studien är att den nya lagen ger kommunerna nya möjligheter att genomföra exploateringar i strandnära lägen. Kommunerna behöver vägledning i sitt kommande arbete med att ange lämpliga områden för lättnader i strandskyddet på landsbygden som sedan ska redovisas i översiktplanen. I dagsläget finns inga riktlinjer framtagna för hur kommunerna ska gå tillväga. [1]

Frågan är vilken metodik kommunerna ska använda när de utser lämpliga områden. Som kommer att framgå av det här kapitlet kan kommunerna dela in sin bedömningsprocess i två övergripande steg: översiktlig analys och fördjupad analys. Den översiktliga analysen syftar till att ta fram områden som ter sig lämpliga att genomföra en fördjupad analys inom. Den fördjupade analysen syftar till att avgöra om dessa områden runt sjöar, eller delar av dem, lämpar sig för lättnader i strandskyddet. Metoden ska betraktas som ett förslag till hur kommuner kan gå tillväga för att utse lämpliga områden och prövas i kapitel 7 på Tanums kommun.

6.1 Översiktlig analys

Utgångspunkten vid en översiktlig analys bör vara vad kommunerna har för framtida ambitioner, därför görs först en sammanfattning av kommunens mål och visioner. Därefter görs en tolkning av begreppet landsbygd vilket leder fram till att ett landsbygdsområde utses. Den översiktliga analysen avslutas med en kartläggning av vilka riksintressen och områdesskydd som finns i området, vilket ger en översiktlig bild över vilka sjöar som kan bli aktuella för lättnader i strandskyddet.

6.1.1 Kommunens intentioner

Första steg i den översiktliga analysen är att undersöka på vilket sätt lättnader i strandskyddet ger den enskilda kommunen möjlighet att förverkliga sina visioner och mål. Många kommuner, speciellt glesbygdskommuner, har ambitioner att öka den lokala tillväxten och befolkningmängden. Eftersom den nya lagen ger kommunerna större ansvar och inflytande ges de nya möjligheter att erbjuda attraktiva boendemiljöer i strandnära lägen, vilket kan öka andelen åretruntboende och även vara attraktivt för näringslivsetableringar.

6.1.2 Definition av landsbygd

För att kunna göra en första avgränsning av vilka strandnära områden som kan bli aktuella fordras att begreppet landsbygd definieras. Det finns ingen fastslagen definition av begreppet landsbygd och därför finns många olika tolkningar. Oftast

beskrivs landsbygd i allmänhet som ett område med lantlig bebyggelse och förknippas med det svenska öppna odlingslandskapet. För att göra gränsdragningen mellan landsbygd och tätbebyggelse används olika sätt för att definiera ordet landsbygd som till exempel avstånd till daglig service eller invånare per kvadratkilometer. Begreppet används som motsats till stad. [5]

Den nya lagen ger kommunerna utrymme att göra egna tolkningar av begreppet landsbygd. Fördelarna med detta anses vara att kommunerna själva kan bedöma vilka områden som har utvecklingsmöjligheter och slipper vara alltför låsta av en strikt definition. I den nya lagen definieras områden för landskapsutveckling i strandnära lägen i miljöbalkens 7 kap. 18 § (se avsnitt 4.1.6 ovan). [1]

6.1.3 Riksintressen

Nästa steg i den översiktliga analysen är att redovisa vilka riksintressen som finns inom landsbygdsområdet. Riksintresse är ett begrepp som innebär att ett område, plats eller enstaka objekt har sådant natur- och kulturvärde som anses vara viktigt ur nationell synvinkel att det därför skyddas enligt lag. Riksintressena innehåller inga förbud utan är övergripande bestämmelser där allmänhetens intressen ska tas tillvara. Detta ska vara till hjälp vid kommunernas planering när en avvägning mellan olika intressen ska göras. Riksintressen behandlas i miljöbalkens 3 och 4 kapitel. [6]

Hushållningsbestämmelserna. Hushållningsbestämmelserna omfattar vilka riksintressen som ska skyddas och riktlinjer för hur hänsyn ska tas till allmänna intressen när användningen av ett område ändras. Tyngdpunkten i hushållningsbestämmelserna ligger på hur hushållningen av mark- och vattenområden på ett långsiktigt sätt ska beaktas. [3]

Naturvård. Naturvård syftar till att ge människor en möjlighet att vistas i och ta del av naturen samt att värdefulla arter och områden ska skyddas. [7]

Kulturmiljövård. Områden som omfattas av kulturmiljövård ska skyddas mot åtgärder som väsentligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Det största ansvaret för kulturmiljövården ligger på kommunerna som i översiktsplanen kan ha ett kulturmiljöprogram som vägledning vid sin planering och lovgivning. [8]

Friluftsliv. Vissa kriterier ska vara uppfyllda för att ett område ska kunna klassas som ett riksintresse för friluftslivet. Området ska vara tillgängligt för allmänheten, innefatta variationer i landskapet samt vara värdefullt på grund av en säregen natur eller kultur. [9]

Yrkesfiske. Yrkesfisket ska enligt miljöbalken så långt som möjligt skyddas. [10]

6.1.4 Områdesskydd

Ett fjärde steg i den översiktliga analysen är att undersöka förekomsten av områdesskydd. Områdesskydd enligt miljöbalkens 7 kapitel är till för att skydda områden och dess innehåll från påverkan som kan skada det som är av skyddsvärde. Hänsyn ska tas till både skyddsvärda och enskilda intressen när myndigheter planerar ett områdesskydd. [3]

Nationalpark. Om ett större sammanhängande område med säregen landskapstyp ska bevaras i orört skick får regeringen med riksdagens medgivande utse ett område till nationalpark. För att detta ska vara möjligt måste marken ägas av staten. [3]

Natur- och kulturresevat. För att kunna bevara den biologiska mångfalden, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt trygga invånarnas tillgång till friluftsområden får ett mark- eller ett vattenområde förklaras som naturreservat. Om området innehåller värdefulla landskap ur kulturperspektiv så benämns området istället kulturresevat. [3]

Natura 2000-område. Natura 2000 är ett nätverk i Europa med syfte att bevara särskilt utsatta naturtyper samt att skydda utrotningshotade djur och växter och deras livsmiljöer. Enligt miljöbalken krävs det tillstånd från regeringen för att bedriva verksamhet eller utföra andra åtgärder som påverkar ett Natura 2000-område negativt. Ett natura 2000-område kan vara både ett riksintresse och ett områdesskydd. [7]

Naturminne. Vissa naturföremål som är av skyddsvärde och dess närområde kan förklaras som ett naturminne för att föremålet ska bevaras. [3]

Biotopskyddsområde. Områden som anses särskilt viktiga för den biologiska mångfalden, på grund av att speciella förutsättningar råder i området, kan utses som ett biotopskyddsområde. [3]

Djur- och växtskyddsområde. Om ett område med hotade djur- eller växtarter behöver skyddas särskilt i ett visst område under en särskild period av året kan föreskrifter med förbud utfärdas. [3]

Strandskyddsområde. Syftet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten. Det generella strandskyddet inkluderar 100 meter från strandlinjen i båda riktningarna vid medelvattenstånd. Strandskyddet kan utvidgas till 300 meter för att tillgodose syftet. [1]

Miljöskyddsområde. Särskilda föreskrifter för ett större mark- och vattenområde som är utsatt för föroreningar kan behövas för att komma tillrätta med situationen. [3]

Vattenskyddsområde. Vattenskyddsområde är ett område som används eller kan komma att användas som vattentäkt i framtiden. För att tillgången inte ska förstöras utfärdas skydds-föreskrifter om hantering och tillvägagångssätt i området. [3]

6.1.5 Lämpliga områden runt sjöar för fördjupad analys

Den översiktliga analysen ger kommunerna en överskådlig bild av vilka sjöar som kan tänkas bli aktuella för lättnader i strandskyddet. De sjöar där intressekonflikterna förväntas bli stora bör undantas från en fortsatt analys.

6.2 Fördjupad analys

Den fördjupade analysen bygger vidare på de områden runt sjöar som identifierats i den översiktliga analysen. Frågan är i vilken utsträckning hela eller delar av dessa områden är lämpliga för olika ändamål. Med undantag för definitionen av landsbygd baseras detta analysarbete i princip på samma steg som i den översiktliga analysen, det vill säga kommunens intentioner, riksintressen och områdesskydd men med större detaljeringsgrad. Därutöver tillkommer i den fördjupade analysen en naturinventering som baseras på strandskyddets syfte.

6.2.1 Kommunens intentioner

I den fördjupade analysen krävs vidare kunskap om vilka intentioner och förutsättningar den enskilda kommunen har.

Detaljplan. Innefattas området av en gällande detaljplan måste en ny upprättas för att möjlighet ska finnas att upphäva strandskyddet. Som framgick i avsnitt 4.2 krävs att tre grundkrav ska vara uppfyllda för att upphäva strandskyddet genom en bestämmelse i detaljplan. Om ett strandskyddsområde upphävs måste enligt regeringens tolkning minst några tiotals meter mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna undvaras för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Bestämmelsen om upphävande av strandskydd genom bestämmelse i en detaljplan får tillämpas först efter den 31 januari 2010. För planer som har inletts före den 1 juli 2009 gäller de gamla föreskrifterna. [1]

Kommunikationer. Tillgång till ett utbyggt vägnät är en god förutsättning vid exploatering av nya områden på landsbygden. Därför krävs en kartläggning av det befintliga vägnätet. En annan aspekt är i vilken utsträckning området kan betjänas av befintliga allmänna kommunikationer.

Vatten och avlopp. En inventering av kommunens förutsättningar angående befintligt vatten- och avloppsnät och vilken ökad kapacitet anläggningarna kan klara av vid ökat utnyttjande vid en eventuell exploatering. Den nya lagen tillåter landsbygdsutveckling av en- eller tvåbostadshus enligt 7 kap. 18 d § MB, om den nya byggnaden uppförs i anslutning till ett befintligt bostadshus. Kommunens policy angående eget vatten och avlopp måste då vägas in. [1]

Service. Tillgång till kommunal service och dagligvaruhandel är viktiga förutsättningar för att få en levande landsbygdsutveckling. En annan aspekt är det omvända förhållandet där en utveckling av landsbygden är ett måste i många kommuner för att kunna behålla befintlig service och dess invånare. Vid planering av områden för lättnader i strandskyddet bör dessa argument vägas in och i största möjliga mån förläggas i närheten av service.

Tysta områden. Tysta områden anses redan idag vara alltför sällsynta och bör, eftersom de är en viktig tillgång för allmänheten, värdesättas högt. [12]

Vindkraftsparker. I kommuner som har goda förutsättningar för vindkraft måste en översikt göras över var befintliga och planerade vindkraftsparker är belägna så att inte dessa intressen ställs mot varandra.

6.2.2 Riksintressen

I den fördjupade analysen görs en inventering av de riksintressen som finns i området. Information om riksintressen finns sammanställt i en värdebeskrivning som tillhandahålls av länsstyrelsen och är en offentlig handling som kommunerna kan få tillgång till.

Undantag från riksintressen för friluftslivet, naturvård eller kulturmiljövård får göras om åtgärden inte innebär påtaglig skada. Begreppet påtaglig skada är ett centralt begrepp vid tillämpningen av riksintresse och det är därför viktigt att definitionen har samma innebörd för samtliga inblandade parter. För att kunna bedöma om åtgärden är av påtaglig skada krävs kunskap om varför området utsetts till ett riksintresse ifrån början och i vilken grad dessa värden skadas. Värdebeskrivningen utgör underlag för bedömningen om skadan är påtaglig.

Ett större område av riksintresse anses vara mer tåligt för skada än ett mindre men samtidigt kan även en liten skada som är bestående utgöra en påtaglig skada på ett riksintresse. Om flera mindre ingrepp tillåts i ett större riksintresseområde kan den sammanlagda skadan bli påtaglig på områdets helhetsvärde. Miljöbalkens utgångspunkt är därför att inga bestående skador ska riskeras. [11]

6.2.3 Områdesskydd

I områden som omfattas av områdesskydd ska myndigheterna ta hänsyn till både skyddsintressen och enskilda intressen. Länsstyrelsen för register över skyddade områden vilka innehåller särskilda föreskrifter för området och vilka restriktioner detta innebär för markägare och allmänheten. [3]

I den nya strandskyddslagen ska områden som är skyddade enligt miljöbalkens 7 kapitel inte accepteras som landsbygdsutvecklingsområden. Undantag får göras för de

områdesskydd som kommunen själva har bildat såsom naturreservat, naturminne och biotopskydd. I dessa områdesskydd bestämmer kommunen själv vilka regler som ska gälla och om kompensationsåtgärder kan vidtas. Om ett område har särskilda miljövärden och dessa går att återskapa på en annan plats är kompensationsåtgärder tillämbart. Om så inte är fallet kan inte lättnader i strandskyddet medges. [3]

I sammanhanget kan nämnas att ett Natura 2000-område har ett starkare skydd, vilket innebär att det krävs tillstånd från regeringen för att där bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett väsentligt sätt påverkar miljön. Skyddsvärd natur innefattas inte av riksintresse eller områdesskydd. Vid åtgärder som väsentligt ändrar naturmiljön har kommunen skyldighet att samråda, enligt 12 kap. 6 § MB, med länsstyrelsen om vilken hänsyn som ska tas. [3]

6.2.4 Naturinventering

När de inledande stegen i den fördjupade analysen genomförts måste en särskild naturinventering genomföras för att säkerställa strandskyddets syfte som innebär att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten.

6.2.4.1 Allemansrättslig tillgång till strandområden

Allemansrätten är unik för Sverige och har alltid varit starkt förknippat med stranden. Enligt det nya lagförslaget har allemansrätten fått ett förstärkt skydd genom att syftet ändrats till att *långsiktigt* bevara *allemansrättslig* tillgång till strandområden. Grundtanken med allemansrätten är att människor ska ges möjlighet till rekreation och att kunna röra sig fritt i naturen. Detta förutsätter dock att hänsyn tas till natur, djur- och växtliv och markägare utan att störa eller förstöra. [13]

Tillgänglighet. Med tillgänglighet menas allmänhetens framkomlighet till det aktuella strandområdet, det vill säga hur topografin ser ut och om det finns befintlig väg eller stig i området.

Rekreation. Tanken med allemansrättslig tillgång till strandområden bygger på att allmänheten ska ges möjlighet att utöva fritidsintressen såsom fiske, vattenaktiviteter och bad. Det ska även finnas möjlighet till naturupplevelser i en avstressande miljö.

Orördhet. En aspekt att ta i beaktning är om området är bebyggt eller inte och om det ingår i ett stort opåverkat område. Ett opåverkat område klassas inte som varken riksintresse eller områdesskydd men har ändå ett stort värde för allmänhetens friluftsliv då dessa områden blir mer sällsynta. [10]

6.2.4.2 Goda livsvillkor för växter och djur

I strandskyddslagens syfte står det att goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten ska bevaras. Stranden används som livsmiljö för många djur och växter där övergången mellan land och vatten är särskilt viktig. Enligt 7 kap. 15 § MB uppräknas ett antal åtgärder som i princip är förbjudna. Enligt nuvarande lag får inte åtgärder vidtas som väsentligt försämrar livsvillkoren för djur- och växtliv. En nyhet i den nya lagen är att förbudet förstärks så att livsvillkoren för djur och växter inte får *förändras*. [1]

Orördhet. En orörd strandzon utgör en viktig funktion genom att vattnet kan renas med hjälp av partiklar som binds upp och där näringsämnena tas upp av de växter som finns istället för att forslas vidare ut i sjöar. [2]

Rödlistade arter. Syftet med en rödlista är att den ska ge information av vilka växter och djur som är hotade och är en viktig del i naturvårdsarbetet. En rödlistad art har inte något formellt skydd, om den inte är upptagen på Artskyddsförordningens bilaga 1 eller 2. I dessa bilagor finns arter som bland annat är upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektivet eller är fridlysta. Artdatabanken har till uppgift att ta fram rödlistor som beskriver arternas status, för landet som helhet. Naturvårdsverket, som är ansvarig myndighet, fastställer listorna till officiella dokument. [14]

Bottentyp/djup. Strandskyddet omfattar förutom strandzonen även livet under vattnet och botten. I grunda sjöar är ljus- och näringstillgången bättre och därmed ökar artrikedomen. Användningen av stränderna påverkar många fiskarter då de grunda bottenarna används som både matförråd och utgör en viktig plats för yngel att växa upp i. [2]

Brygga/båtplats. Om exploatering i strandnära lägen på landsbygden ska anses attraktivt förutsätts troligen tillgång till brygga och båtplats. Detta kommer sannolikt att väsentligen förändra livsvillkoren för djur- och växtliv och detta är en viktig aspekt att väga in då det i princip skulle kunna innebära ett förbud enligt 7 kap. 15 § MB. Den nya lagen har i denna paragraf gjort ett förtydligande från att det tidigare var förbjudet att vidta åtgärder som försämrade livsvillkoren, vilket innebar ett större utrymme för egna tolkningar. [1]

6.3 En sammanfattning av metoden

Av det resonemang som har förts i det här kapitlet framgår att kommunerna måste göra en mängd olika ställningstaganden och avvägningar mellan olika intressen för att utse områden där lättnader i strandskyddet kan bli aktuellt och som samtidigt är förenligt med kommunens egna intentioner och förutsättningar. Som har framgått av genomgången ovan delas metoden in i två bedömningssteg, översiktlig analys och fördjupad analys, som inom sig rymmer flera kriterier (se tabell1).

1. Översiktlig analys
Beakta kommunens intentioner – mål och visioner.
Definiera begreppet landsbygd och utse området.
Skapa en översiktlig bild över riksintressen och områdesskydd inom området. - Hänsynsbestämmelser, naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv och yrkesfiske. - Nationalpark, natur- kulturresevat, natura 2000-område, naturminne, biotopskyddsområde, djur- och växtskyddsområde, strandskyddsområde och vattenskyddsområde.
Skapa en översiktlig kartbild som visar vilka områden runt sjöar som kan tänkas bli aktuella för en fördjupad analys.
2. Fördjupad analys
Detaljerad kartläggning av utsedda områden utifrån kommunens intentioner. - Detaljplan, kommunikationer, vatten- och avlopp, service, tysta områden och vindkraftsparker.
Detaljerad kartläggning av riksintressen och områdesskydd i områdena från den översiktliga analysen.
Naturinventering. - Allemansrättslig tillgång till strandområden: Tillgänglighet, rekreation och orördhet. - Goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten: Orördhet, rödlistade arter, bottentyp/djup och brygga/båtplats.
3. Förslag till område för lättnader i strandskyddet

Tabell 1. Generell metod.

7 Tillämpning av metoden på Tanums kommun

Tanums kommun ligger i norra Bohuslän. Kommunen har en yta på 945 km² och en 525 km lång kust, vilket gör den till den största kommunen i Bohuslän. Den bildades genom en sammanslagning av Tanum, Kville och Bullarens kommuner år 1971. I dagsläget bor det drygt 12 300 invånare i kommunen och de flesta är bosatta i kustområdena. Fisket har tidigare varit en viktig näring och detta har bidragit till att många små samhällen har vuxit fram längs kusten, vilket är karakteristiskt för Tanums kommun. I centralorten Tanumshede finns kommunkontoret och några av de övriga stora arbetsgivarna som Tanums Fönster och ExtraFilm. Tanums kommun har både vacker natur och rik kulturmiljö och är känd för sina hällristningar och fornminnen som är upptagna på Unescos världsarvslista. [15]

7.1 Översiktlig analys

7.1.1 Kommunens intentioner

Tanums kommun har en vision om att antalet invånare ska ha vuxit till 13 000 invånare år 2013. För att kommunen ska kunna uppnå sitt mål krävs att befolkningmängden ökar med cirka 100 invånare per år vilket kommunen inte har uppnått de senaste åren. En måttlig ökning av antalet invånare har skett från år 2007.

Kommunen har tidigare försökt att locka till sig åretruntboende genom att erbjuda attraktiva tomter i kustområden. Detta resulterade inte i fler åretruntboenden som kommunen önskat utan i fler fritidsboenden på grund av att priserna blev orimligt höga.

För att kommunen ska uppnå sina mål och visioner har kommunen satsat på fyra utvecklingsområden:

Boende. Tanums kommun har en varierande natur och kan därför erbjuda olika boendeformer i attraktiva miljöer. Kommunen ser detta som ett konkurrenskraftigt argument för att kommunens invånare ska bo kvar samt att öka inflyttningen av åretruntboende. Nya bostadsområden ska uppföras i närheten till befintliga samhällen där service redan finns.

Infrastruktur. För att utvecklingen av bostadsområden och näringslivet ska bli möjligt krävs att det finns en väl utbyggd infrastruktur som bland annat innefattar vägar, järnvägar och bredband.

Näringsliv. För att kommunens mål med befolkningsutvecklingen ska bli möjligt krävs en positiv utveckling av näringslivet. Kommunen försöker därför främja både befintliga företag och nyetableringar genom att tillhandahålla mark och att förbättra infrastrukturen.

Skola. Tanums kommuns målsättning är att de ska ha Sveriges bästa skola. [10]

Tanums kommun har en mycket varierande natur och med sin tillgång på stränder är kommunen attraktiv ur turismsynpunkt. Att utveckla naturturismen ingår inte i kommunens mål men det har bedrivits projekt för att utveckla naturturismen med hjälp av EU bidrag⁵.

7.1.2 Definition av landsbygd

I den nya lagens definition av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen finns områden som enligt miljöbalkens 7 kap.18 e § helt är undantagna från lättnader i strandskyddet på grund av att syftet är att uppnå ett förstärkt skydd längs kuster med redan hårt exploateringsstryck. Detta område definieras som den obrutna kusten och som inkluderar hela kuststräckan i Tanums kommun. [1]

Tanums kommun har i sin översiktsplan från 2002 gjort en tolkning av begreppet landsbygdsområde. Kommunens definition är att ett landsbygdsområde utgörs av ett område där markanvändningen avser jord- och skogsbruk och bebyggelsen är utspridd. [10]

Mot bakgrund av Tanums kommuns definition av landsbygd och att kuststräckan inte kan bli föremål för lättnader bedöms att hela kommunens yta därutöver kan vara aktuellt för lättnader. Gränsdragningen görs i enlighet med hushållningsbestämmelserna som är utpekade som riksintresse enligt miljöbalkens 4 kapitel.

⁵ Martin Kvarnbäck, Plan- och byggchef, Tanums kommun, intervju den 12 maj 2009.

Figur 1. Landsbygdsområdet.

7.1.3 Riksintressen

Nästa steg i den generella metodens översiktliga analys är att undersöka vilka riksintressen som finns i det utsedda landsbygdsområdet.

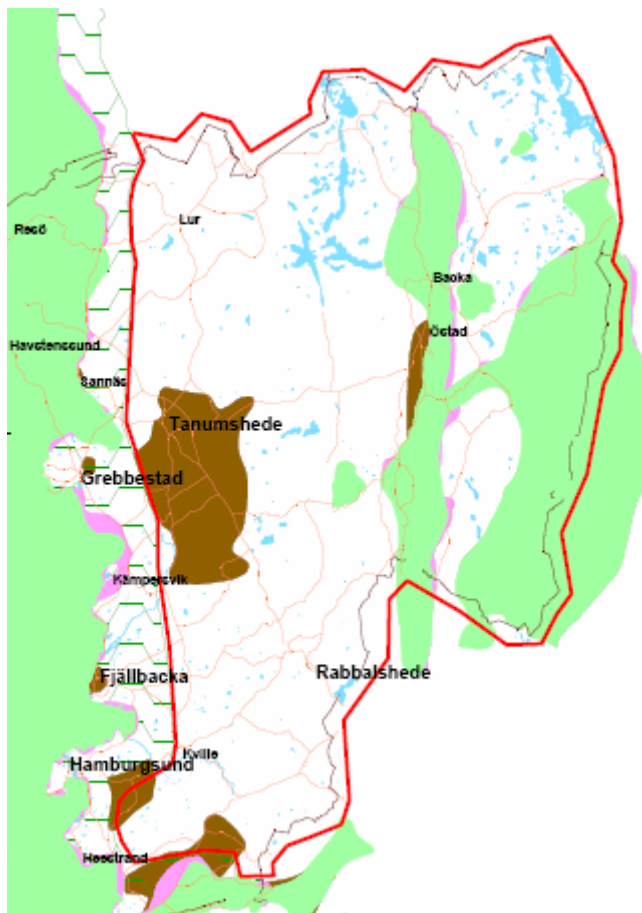
Hushållningsbestämmelserna. Särskilda hushållningsbestämmelser på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Merparten av området öster om E6: an som inkluderar Enningdalsälven och Kynne älv.

Naturvård. Riksintresse för naturvård på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Bullaresjöarna, Höjaremyrarna, Bredmossarna, Kynnefjäll med Kynneälv och Torödmossen.

Kulturmiljövård. Riksintresse för kulturmiljövård på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Västra Bullarestranden, Flötemarksön och Världsarv Tanum (Tanumsslätten -Kalleby – Oppen – Fossum).

Friluftsliv. Riksintresse för friluftslivet på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Kynnefjäll och Bullaredalen.

Yrkesfiske. Riksintrasse för yrkesfiske på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Fiskeodling vid Smeviken i södra Bullaresjön. [10]

Figur 2. Riksintrassen.

7.1.4 Områdesskydd

Det följande steget i den översiktliga analysen är att kartlägga vilka områdesskydd som måste beaktas.

Naturreservat. I de östliga delarna av Tanums kommun finns fyra naturreservat som alla ingår i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000-områden: Bredmossarna med Fiskelössjön, Tingvall, Mårtensröd och Kynnefjäll. [16]

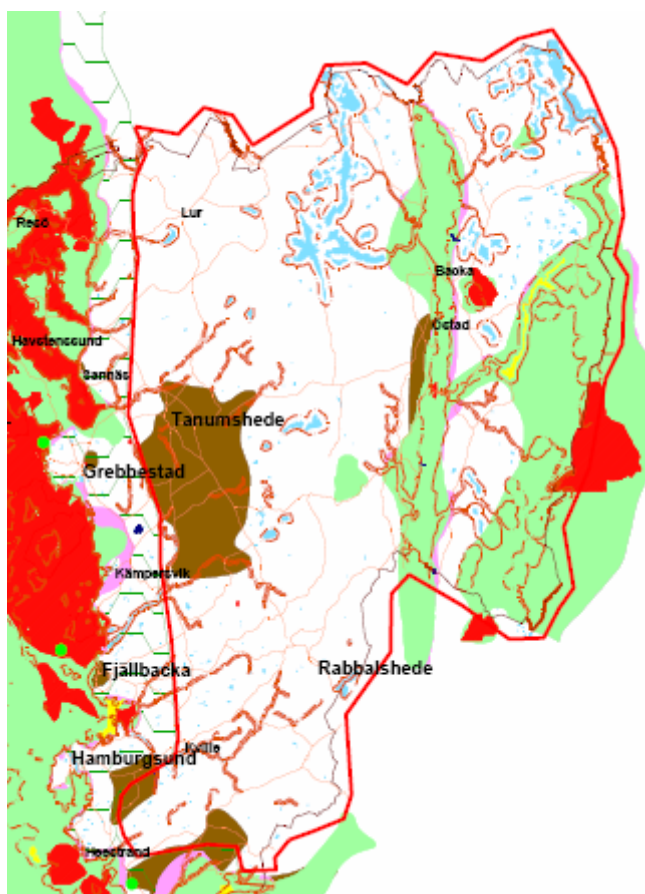
Natura 2000-område. Riksintrasse för Natura 2000-områden på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Enningdalsälven, Bredmossarna – Fiskelössjön, Tingvall och Kynne älv.

Biotopskyddsområde. Inom landsbygdsområdet finns områden med generellt biotopskydd men dessa områden finns inte specifikt utpekade.

Djur- och växtskyddsområde: Vid Kynne älv som är belägen vid den Södra Bullaresjön finns ett fågelskyddsområde.

Strandskyddsområde: Inom landsbygdsområdet är strandskyddet utökat till cirka 300 meter vid de större sjöarna. För att få reda på exakta gränser måste kartunderlag från länsstyrelsen granskas. Mindre vattendrag inkluderas också av strandskydd som omfattar cirka 50 meter på vardera sidan.

Vattenskyddsområde. Vattenskyddsområden på landsbygden återfinns i följande områden i Tanums kommun: Nedre Bolsjön och Klageröd som ligger vid den norra delen av Södra Bullaresjön.⁶

Figur 3. Riksintressen och områdesskydd.

⁶ Ingvar Olofsson, Kommunbiolog/Miljöinspektör, Tanums kommun, intervju 25 maj, 2009.

7.1.5 Lämpliga områden för en fördjupad analys

Med hjälp av den översiktliga analysen har två områden runt sjöar valts ut som lämpliga för en fördjupad analys. Det första området är beläget runt Backa och Östad vid Södra Bullaresjön. Området har valts eftersom det ligger i närheten av tätorter med befintlig service, vilket är en förutsättning för att förverkliga kommunens intention att attrahera åretruntboende. Dessutom står det i enlighet med landsbygdsutvecklingens grundtanke. Området omfattas emellertid av riksintressen för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, vilket måste beaktas vid den fördjupade analysen. Det andra området är runt Nedre Bolsjön som har valts eftersom det är av stort intresse för naturturismen. Att öka naturturismen är inget mål i sig för Tanums kommun men är ett medel för att förverkliga andra ambitioner som att öka antalet arbetstillfällen inom kommunen. Hänsyn måste emellertid tas till att området är ett skyddsområde för vattentäkt.

Valen är att betrakta som en avgränsning som är nödvändig på grund av praktiska begränsningar som tid och resurser. De två områdena är emellertid valda utifrån ambitionen att pröva metoden på realistiska men inbördes olika områden.

Figur 4. Områden för fördjupad analys.

7.2 Fördjupad analys

Den fördjupade analysen bygger vidare på de områden i Tanums kommun som anses lämpliga i den översiktliga analysen. Frågan är i vilken utsträckning hela eller delar av dessa områden är lämpliga eller olämpliga för olika ändamål. En mer ingående sammanställning görs av de kriterier som berör det aktuella området. Den fördjupade analysen fullföljs avseende kommunens intentioner, riksintressen och områdesskydd. När det gäller naturinventeringen har den av praktiska skäl inte varit möjlig att genomföra på grund av att dokumentation över områdena saknas. Vidare har inte bedömning gjorts av på vilket sätt lättnader inom områdena kan innebära påtaglig skada på riksintressena. Anledningen är att det skulle kräva mer omfattande undersökningar än vad som är möjligt i den här studien. I analysen görs heller inga avvägningar mellan motstående intressen eftersom det, liksom det slutgiltiga ställningstagandet, bör överlåtas till lokala experter och förtroendevalda.

7.2.1 Området runt Östad och Backa vid Södra Bullaresjön

Bullaresjöarna är Bohusläns största sjöar och sträcker sig från Halden vid Idefjorden i norr till Gullmarsfjorden i söder. Sjöarna avvattnas norrut genom Enningdalsälven till Idefjorden i Norge. [17]

7.2.1.1 Kommunens intentioner

Kommunen har som mål att öka den lokala tillväxten och befolkningens mängd. Med den nya lagen kommer det att finnas nya möjligheter att ta fram attraktiva strandnära lägen för åretruntboende.

Detaljplan. I området finns tre fastställda detaljplaner enligt ÖP 2002. Detaljplanen över Rävgården i Backa fastställdes år 1991 och omfattar området väster om skolan där det finns exploateringsmöjligheter. På 1960-talet planlades den största delen av Östad där området öster om Östad omfattar 25-30 byggnadsklara kommunala tomter.

Kommunikationer. Från E6:an vid Tanumshede går väg 163 österut och sammanbinds med väg 165 vid Östad. Väg 165 som går från Hällevadsholm och norrut längs med Bullaresjöarna passerar samhällena och fortsätter sedan till Halden i Norge. Väg 165 delar sig vid Backa och övergår till väg 164 som utgör en viktig förbindelselänk till Dalsland.

Vatten och avlopp. Östad och Backa får sin vattenförsörjning från den lokala vattentäkten som är belägen vid den nordöstra delen av Södra Bullaresjön. Det finns ett kommunalt avloppsreningsverk i Östad som även Backa är anslutet till. Där finns reservkapacitet att tillgå vid en eventuell exploatering.

Service. I norra änden av Södra Bullaresjön ligger Östad och Backa som är två mindre samhällen där Östad räknas som centralort för hela Bullarebygden. Backa tillhandahåller kommunal service genom låg- och mellanstadieskola, förskola och fritidshem. I Östad finns serviceutbud i form av livsmedelaffär, post, bank, bensintapp samt bibliotek. [10]

7.2.1.2 Riksintressen

Området runt Östad och Backa omfattas av riksintresse för friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård. Det innebär att om en exploatering inom området ska bli möjlig får detta inte medföra att en påtaglig skada uppkommer.

Backa och vissa delar av Östad är av riksintresse för friluftslivet och naturvården. Östad är även av riksintresse för kulturmiljövård och området är beläget vid den Södra Bullarens västra strand som bär spår av forntida bosättning och gravplatser och ingår i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Både Backa och Östad omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser men dessa innebär endast ett förbud mot vattenkraftutbyggnad. [10]

Mellan Norra och Södra Bullaresjön flyter Långevallsälven som fungerar som ett viktigt reproduktions- och uppväxtområde för lax och öring och ingår som ett Natura 2000-område.

7.2.1.3 Områdesskydd

De områdesskydd som finns i området runt Östad och Backa är strandskyddsområde och vattenskyddsområde. Utökat strandskydd på cirka 300 meter råder i området. (se bilaga B) Det finns en grundvattentäkt vid Östad med fastställt vattenskyddsområde som förser Backa och Östad med dricksvatten. Vattenskyddsområdet berör dock inte Södra Bullaresjön [21].

7.2.1.4 Ställningstagande

I området runt Östad och Backa förefaller goda förutsättningar för exploateringar finnas som ligger i linje med kommunens intentioner. På båda orterna finns tillgång på offentlig service och allmän daglighandel som är en viktig grundförutsättning för en exploatering på landsbygden. Vidare finns ett väl fungerande vägnät där orterna kan nås genom alternativa vägar. Vatten- och avloppsfrågan bedöms inte vara något problem. Vid den nordöstra delen av Södra Bullaresjön finns en lokal vattentäkt som Östad och Backa får sin vattenförsörjning ifrån och ett kommunalt reningsverk med reservkapacitet finns i Östad som även försörjer Backa.

En avvägning kommer dock att behöva göras mellan kommunens intentioner och de riksintressen som finns i området. Området runt Backa är av riksintresse för friluftsliv och naturvård. Det innebär att om en exploatering inom området ska bli möjlig får detta inte medföra att en påtaglig skada uppkommer. Värdebeskrivningen anger att områdets värden kan påverkas negativt av täktverksamhet, vägdragningar, schaktning, tippling eller andra markarbeten samt bebyggelse inom landskapsmässiga och geologiska värdefulla områden och bör därför undvikas. [18]

Området runt Östad omfattas delvis av riksintresse för friluftsliv och naturvård och är av riksintresse för kulturmiljövården. [19]

Långevallsälven som flyter mellan den Norra och Södra Bullaresjön ingår som ett Natura 2000- område och fungerar som ett viktigt reproduktions- och uppväxtområde för lax och öring. En bevarandeplan är upprättad över området som beskriver ett antal åtgärder som kan påverka området negativt, bland annat nämns exploatering genom bebyggelse eller annan verksamhet nära ån och anläggning samt underhåll av bilvägar. Detta område är inte aktuellt för lättnader i strandskyddet eftersom Natura 2000-områden väger tungt i förhållande till andra intressen. [20]

Vattenskyddsområdet Klageröd bedöms inte påverka en eventuell exploatering i det aktuella området. [21]

7.2.2 Området runt Nedre Bolsjön

Bolsjöarna består av Nedre och Övre Bolsjön som ingår i ett stort opåverkat område vilket har stor betydelse för friluftslivet och naturturismen.

7.2.2.1 Riksintressen

Nedre Bolsjön omfattas av särskilda hushållningsbestämmelser som i detta område endast innebär ett förbud mot vattenkraftutbyggnad. [10]

7.2.2.2 Områdesskydd

De områdesskydd som finns i området runt Nedre Bolsjön är strandskyddsområde och vattenskyddsområde. Utökad strandskydd på cirka 300 meter råder i området. (se bilaga C) Området runt Nedre Bolsjön är ett fastställt vattenskyddsområde där den största delen av kommunens dricksvatten kommer ifrån. [10]

7.2.2.3 Kommunens intentioner

Kommunen har med hjälp av EU-bidrag engagerat sig i projekt med syfte att främja naturturismen. Turismen är mycket betydelsefull för kommunens sysselsättning och ekonomi.

Kommunikationer. Nedre Bolsjön ligger cirka 15 km från Tanumshede. Området nås med bil och några allmänna kommunikationer till området finns inte

Vatten och avlopp. I området finns inte kommunalt vatten och avlopp.

7.2.2.4 Ställningstagande

Området runt Nedre Bolsjön har med sin rika och varierande natur goda förutsättningar för turism och friluftsliv. Att utveckla naturturismen inom området bedöms vara det mest naturliga på grund av att området redan idag används för detta ändamål där möjlighet till aktivitet och rekreation finns. Ranebo är kommunens största friluftsområde och är beläget i den södra delen av Nedre Bolsjön Friluftsområdet erbjuder skidspår, motionsbanor, fritidsfiske och möjlighet till att paddla kanot. I området finns dessutom motionscentral, grillplatser och en badplats som används som rekreativområde för allmänheten. [18] Utbyggnad av turistnäringen, med de aktiviteter som kräver tillgång till stranden, möjliggörs genom den nya lagen där lättnader i strandskyddet blir tillåtet. Upphävande eller dispens från strandskyddet får ske om särskilda skäl finns enligt 7 kap. 18 d § MB. Som särskilda skäl räknas byggnad, anläggning, verksamhet eller åtgärd som bidrar till utvecklingen av landsbygden. Åtgärderna ska vara av sådant slag och ha en sådan begränsad omfattning att strandskyddets syfte fortfarande tillgodoses långsiktigt. [1]

Området omfattas inte av några riksintressen men Nedre Bolsjön utgör ett vattenskyddsområde. En stor vattenledning leder vattnet från sjön till Tanumshede där rening sker. De föreskrifter som finns över vattenskyddsområdet bedöms inte hindra en framtida utbyggnad av naturturismen såvida inte allmänna badplatser uppförs och olämpliga vattenaktiviteter med snabbgående motorfordon används. [23]

När det gäller allemansrättslig tillgång till strandområden framkommer av genomgången att området är av stor vikt för allmänhetens tillgång till strandområden.

Om en exploatering ska genomföras inom strandzonen så borde det mest rimliga vara att denna bebyggelse endast ska användas för att främja friluftslivet

*

I kapitlet har den generella metoden använts på Tanums kommun. I nästa kapitel avslutas rapporten med en diskussion om metodens tillämplighet samt reflektioner kring lagen och svårigheter med dess tillämpning.

8 Reflektioner

Syftet med det här arbetet har varit att utveckla en generell metod som kommunerna kan använda sig av för att utse områden som kan bli aktuella för lättnader i strandskyddet på landsbygden. Metoden redovisades i kapitel 6 och tillämpades på Tanums kommun i kapitel 7. Tillämpningen gav upphov till några reflektioner kring metoden, både avseende den översiktliga analysen och den fördjupade, och kring hur lagen sannolikt kommer att tillämpas. Den generella metoden har inte kunnat tillämpas fullt ut men den övergripande reflektionen är att den lämpar sig väl för att utse områden för lättnader i strandskyddet.

I den *översiktliga analysen* utses först landsbygdsområdet. Eftersom det i dagsläget inte finns någon entydig definition av begreppet landsbygd kan kommunerna i stort sett utse det område som ligger i enlighet med kommunens intressen. Den kartläggning av riksintressen och områdesskydd som därefter genomförs ger en fingervisning om vilka områden som med hög sannolikhet är olämpliga för lättnader, inte minst på grund av de intressekonflikter som då i det närmaste är oundvikliga. Samtidigt är det viktigt att ha en övergripande kunskap om den aktuella kommunens intentioner och förutsättningar eftersom dessa vid en sammanvägd bedömning kan visa sig väga tyngre än andra intressen.

I den *fördjupade analysen* upprepas flera av de steg som utförs i den översiktliga analysen men med högre detaljeringsgrad. Det som tillkommer är kriterier som är hämtade från den nya strandskyddslagens syfte. Eftersom kommunernas förutsättningar skiljer sig åt är det emellertid svårt att ta fram allomfattande kriterier. Därför bör de kriterier som anges i den fördjupade analysen ses som ett förslag som varje kommun kommer att få komplettera.

Sannolikt finns det i varje kommun god kännedom om de lokala förutsättningarna varför en del steg i den övergripande analysen kan upplevas som överflödiga. Samtidigt är det viktigt att kommunerna för medborgare och andra intressenter kan redovisa vilka steg som har föregått kommunens ställningstaganden.

Den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2009 och innebär att kommunerna kommer att ta över ansvaret från länsstyrelsen beträffande dispens och upphävande av strandskydd. För en del kommuner är dessa uppgifter inte nya eftersom de redan tidigare genom delegation har haft ansvar för strandskyddsfrågorna. Flertalet kommuner har dock inte behövt ta ställning i dessa frågor tidigare. Frågan är om kommunerna är tillräckligt väl rustade för att kunna ta ansvar för dispens och upphävande av strandskyddet. I den nya lagtexten finns fortfarande begrepp som är svårtolkade. Risker med att inte dessa begrepp är förtydligade är att kommunerna kan komma att tolka lagen utifrån sina egna önskemål. Därmed kan den skärpning av strandskyddsreglerna som var tänkt ifrån början utebli. Sannolikt behövs en hel del vägledning och därför är det märkligt att den handledning som Naturvårdsverket i

samarbete med Boverket ska arbeta fram inte finns tillgänglig förrän tidigast den 1 oktober 2009.

Källförteckning

1. Regeringens proposition 2008/09:119. *Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden.*
2. DS 2005:23. *Ett förnyat strandskydd.*
3. Ekblad, Göran (2007). *Ett kompendium om miljöbalken.* LAGTEXTEN AB.
4. Tillgänglig: http://www.naturvardsverket.se/upload/30_global_meny/02_aktuellt/dokumentation/N_avd_Tankesmedjan_2009/Presentation_Per_Nilsson.ppt#304,18, [Naturvårdsverkets och Boverkets arbete](#)[2009-04-10]
5. Tillgänglig: <<http://dictionary.babylon.com/landsbygd>> [2009-04-20]
6. Tillgänglig: <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Riksintresse>> [2009-04-23]
7. Tillgänglig: <<http://www.naturvardsverket.se/sv/Arbete-med-naturvard/>> [2009-04-28]
8. Tillgänglig: <http://www.lst.se/vastragotaland/amnen/Kulturmiljo/Kulturmiljoer_och_kulturlandskap/Kommunala_kulturmiljoer.htm> [2009-04-28]
9. Tillgänglig: <<http://www.naturvardsverket.se/sv/Arbete-med-naturvard/Skydd-och-skotsel-av-vardefull-natur/omraden-av-riksintresse/Omraden-av-riksintresse-for-naturvard-och-friluftsliv/>> [2009-04-28]
10. ÖP 2002. *Tanums kommun översiktsplan*
11. Tillgänglig: <<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-0140-X.pdf>> [2009-05-11]
12. Tillgänglig: <http://www.tanum.se/download/18.1e3e333211f4c1893f780003727//Kap+3_del+3+Vindkraftsplanering+i+Tanum_SAMR%C3%85DSHANDLING.pdf> [2009-05-15]
13. Tillgänglig: <<http://www.naturvardsverket.se/sv/Att-vara-ute-i-naturen/Allemansratten--en-unik-mojlighet/>> [2009-05-11]
14. Tillgänglig: <<http://www.artdata.slu.se/rodlista/rodlistan.asp>> [2009-05-12]
15. Tillgänglig: <<http://www.tanum.se/vanstermenykommun/kommunen/faktaomtandum.4.95a253104d3e4a27f8000903.html#h-KortomTanum>> [2009-04-05]
16. Tillgänglig: <<http://www.vastkuststiftelsen.org/VisaKommun.asp?id=5>> [2009-04-26]
17. Tillgänglig: <<http://sv.wikipedia.org/wiki/Bullaresj%C3%B6arna>> [2009-05-20]
18. Värdebeskrivning friluftsliv och naturvård

19. Värdebeskrivning kulturmiljövård http://www.lst.se/NR/rdonlyres/4D6D1AF6-BAE0-4467-9E93-A4D1296BBB4F/130380/Riksintresse_kultur_o_p_r_2144750538.pdf sidan 21
20. Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0520156 Långevallsälven. Tillgänglig: <<http://www.lst.se/NR/rdonlyres/09F2921D-0656-4A84-8AD4-6D0AB9E43B1B/20405/SE05201597.pdf>> [2009-05-18]
21. *Skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde Klageröd*. Samhällsbyggnadsförvaltningen Tanums kommun. Vår referens 2001.626-541 Ks
22. Tillgänglig: <<http://www.tanumshamn.se/turism/ranebofriluftsanlaggning.4.489a3ea711b721a57768000771.html>> [2009-05-21]
23. *Skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet Nedre Bolsjön*. Länsstyrelsen Göteborgs och Bohuslän. Diarienummer 2470-9618-91

A. Intervjuer och diskussioner

Under arbetets gång har intervjuer och diskussioner förts med:

Martin Kvarnbäck, plan- och byggchef, Tanums kommun

Ingvar Olofsson, kommunbiolog/miljöinspektör, Tanums kommun

Per Nilsson, Naturvårdsverket

Linnea Bertilsson, länsstyrelsen, Vänersborg

Lars Jansson, Högskolan Väst

B. Utökat strandskydd vid Södra Bullaresjön

C. Utökat strandskydd runt Nedre Bolsjön

